

СТОРИНКИ УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ

Омелян Твардовський

ДО 50-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ

Як швидко промайнув час – 50 років, коли в Торонто, Канада, була заснована наша спортова Установа, відома в діаспорі й Україні як УСЦАК.

Сталося це наприкінці грудня 1955 року у висліді з'їзду української спортової еліти Америки і Канади. Значна більшість цих наших ентузіастів української фізичної культури і спорту мали немалий досвід праці на цьому полі на покинутій Батьківщині, пізніше в часі тимчасового побуту в країнах Західної Європи, особливо в окупованій аліянтами Західній Німеччині.

Саме ці наші провідні спортові активісти, швидко після прибуття до Америки, вже в 1953 році організували Союз Українсько-Американських Спортових Товариств, на початку на сході Америки з осідком в Нью Йорку (СУАСТ-Схід), що його очолив д-р Едвард Жарський. Рік пізніше в західних стейтах Америки був створений СУАСТ-Захід з осідком в Чикаго. Головою був вибраний mgr. Іван Красник. Початковий експеримент діяльності на теренах обидвох Делегатур СУАСТ, виявився досить вдалим, майже усі українські спортові осередки з великим ентузіазмом брали участь у новозаведених першенствах в різних ділянках спорту, під прапором СУАСТ.

В цьому ж часі на теренах Канади досить успішно діяли українські спортові осередки в Торонто, Монтреалі, Вінніпегу, Едмонтоні та кількох інших менших містах. Клич в "Єдності сила", у великій мірі причинився до вдалого рішення наших провідних діячів, створити спортову Установу, яка могла б координувати і унапрямувати діяльність українських спортових осередків в обидвох країнах. Цю мрію і бажання здійснено на вище згаданому з'їзді в Торонто, де була затверджена назва – Українська Спортова Центральна Америки і Канади, прийнятий статут і вибрана перша Управа в такому складі: mgr. І Красник – голова, Я. Хоростіль – заступник і пресовий референт, інж. В. Левицький – секретар і скарбник, Р. Припхан – референт спортового судівництва і спортової активності, Р. Савчак – референт дисципліни. Склад Ради УСЦАК: д-р Е. Жарський – голова, С. Гец – заступник, М. Синишин – секретар, М. Дудар, О. Новицький, М. Цар і mgr. М. Бардин – члени. Контрольна Комісія: проф. М. Андрухів – голова, Я. Іваник і В. Бойчук – члени.

Завдяки цим нашим солідним працівникам фізичної культури і спорту, їх труд і надії вповні оправдали себе, створена ними ця унікальна, етнічна спортова Установа навіть перевершила себе. Треба відмітити, діячі УСЦАК від самих початків на протязі минулих декад й досі, працюють з ентузіазмом та патріотизмом – безплатно. Подібно як це є по усіх активних українських спортових осередках. В іншому випадку, перестали б існувати усі наші спортові Товариства і Клуби, перестала б бути діяльна Українська Спортова Центральна. Усім цим нашим справжнім жертвеним працівникам-патріотам, належить велике признание і подяка.

ПРОВІДНІ КАДРИ УСЦАК

На протязі минулих п'яти декад кожночасні Управи очолювали: mgr. І. Красник, В. Левицький, Я. Хоростіль, д-р М. Снігурович, Ю. Косачевич, інж. В. Кізіма, Р. Куціль (8 каденцій), М. Стебельський (від 1994 р. й досі). Повні списки членів Управ і Ради УСЦАК є подані у виданні УСЦАК, книжці "На Олімпійських Хвилях", на сторінках 10-18.

ОСНОВНІ СПОРТОВІ ПЕРШЕНСТВА ТА ІНШІ СПОРТОВІ ІМПРЕЗИ, ЩО ЇХ ОРГАНІЗУВАЛА АБО СПОНЗОРУВАЛА УСЦАК В СВОЇЙ ІСТОРІЇ

- 49 річних тенісових першенств на кортах оселі УНСоюзу "Союзівки";
- 48 річних плавацьких першенств, усі на басейні "Союзівки";
- 39 річних відбиванкових (волейбольних) першенств в різних містах США і Канади;
- 38 річних шахових чемпіонатів в різних містах Америки і Канади;
- 21 Українських спортових ігрищ молоді на спортових базах: СУМ в Еленвіл, Н.Й., оселі "Верховина" в Глен Спей, Н.Й. і на оселі УСО "Тризуб" в Горшам, Пенсильвенія;
- 5 першенств настільного тенісу в різних містах Америки;
- 2 футбольні першенства на площі оселі СУМ в Еленвіл і УСО "Тризуб" в Горшам;
- 16 футбольних турнірів під протекторатом УСЦАК

- на українському фестивалі в Нью Джерсі;
 11 футбольних турнірів під протекторатом УСЦАК на площі оселі "Верховина";
 2 Вільні Олімпіади, яких УСЦАК була співорганізатором, де виступали збірні УСЦАК;
 2 Українські спортові Олімпіади, що їх організував УСО "Тризуб" при повній співпраці Проводу і ланкових УСЦАК.
 В окремих роках відбувалися лещетарські першості, про кількість яких не маємо статистичних даних.

"ЗАОКЕАНСЬКИЙ ДЕБЮТ УСЦАК"

На долю Управи УСЦАК, що була вибрана в 1989 році, випав важкий, але приємний обов'язок, включитися до процесу відродження спорту в незалежній Україні. Тобто, завершити волю і прагнення усіх наших усцаківських попередників, що на протязі минулих декад, поруч відданої праці на полі фізичної культури і спорту в діяспорі, різними доступними методами діяли для того, щоб Україна і український спорт стали незалежними від вічного жорстокого ворога, Росії.

З признанням можемо відмітити, Провід УСЦАК впорався з тією новою активністю достойно й славно. Починаючи від 1990 року, коли УСЦАК оплатила дебют збірній плавання України в етапі змагань за чемпіонат світу в Монреалі, була ведена посилена збіркова кампанія, завдяки якій слідували чергові добродійності, що згодом перейшли суму понад 350 тисяч доларів.

Їх інвестовано в такі важливі проекти: оплачено вписові до Міжнародних Спортових Федерацій понад 30-ти спортовим Федераціям України, завдяки чому, вони скоріше змогли вийти на міжнародну спортову арену. Оплачено лет до Норвегії і назад на зимову Олімпіаду 1994 р. збірній України, уділено в формі стипендії 10 тисяч доларів фігуристу Оксані Баюл, яка після того здобула на Зимовій Олімпіаді в Ліллегамері золоту медаль. Уділено відповідні суми теж тренерам. Закуплено гімнастичне приладдя для збірної України коштом 40 тисяч доларів. Фінансовано підготовку, акліматизацію українських спортсменів в Атланти й пізніше, в часі Олімпіади в Атланти 1996 р., частинно за побут та транспортування на спортові бази Атланти. Видано значні суми на стипендії потребуючим студентам на Львівському Державному Інституті Фізичної Культури, як теж на ремонт будівлі цього Інституту. Піддержано щедрими дотаціями ряд молодих шахових талантів – Пономарьова, Музичук і інших. Оплачено відповідні кошти для переїзду на етап змагань за

чемпіонат світу для плавака Д. Силантьєва і його тренера з Едмонтону до Тексасу. Обдаровано відповідними сумами футболістів, що виступали в збірній України в змаганнях з репрезентацією Америки в Піскатавей, Нью Джерсі і було вручено тоді пожертву на футбольну Федерацію України.

Меншими сумами фінансовано ряд інших проєктів в Україні: в 1991 році Провід УСЦАК організував і провів поїздку збірних УСЦАК: футболу, відбиванки (волейболу), плавання, тенісу і шахів в різні міста Західної України.

Починаючи від 1990 року Провід УСЦАК відбув ряд зустрічей з провідними діячами спорту в Україні, тренерами і групами спортсменів-плаваками, на чолі з репрезентантом Федерації плавання України Андрієм Власковим, саночниками України на чолі з тренером Романом Рудницьким, Оксаною Баюл і Віктором Петренком та їх тренеркою Галиною Змієвською, футболістами на чолі з віце-президентом футбольної Федерації України Євгеном Котельниковим та тренером В. Прокопенком, гімнасткою Лілією Подкопаєвою з її тренеркою та іншими. Провід УСЦАК теж відбув ряд нарад і зустрічей з державними діячами: 1994 року з Міністром Молоді і Спорту Валерієм Борзовим (він теж був головою НОК України), репрезентантом Міністерства Молоді і Спорту України В. Олексійчуком, з тодішнім амбасадором України у Вашингтоні Олегом Білорусом, з Депутатами Верховної Ради України – Ярославом Кендзьором і Ігорем Заємцем та багатьма іншими спортивно-політичними діячами в Україні.

Цей, що ми назвали "Заокеанський дебют УСЦАК" увійде в його історію і історію спорту України, як один з найсвітліших чинів тогочасного Проводу нашої найвищої спортової Установи в діяспорі.

Виявлені на протязі років незалежності України зусилля, у згаданих вище проєктах сприяння відродженню спорту в Україні, відповідно оцінили в Україні. Президент України Леонід Кучма у 2001 році нагородив "Грамотою" подяки голову УСЦАК Мирона Стебельського. Всеукраїнське Т-во "Просвіта" ім. Тараса Шевченка в Києві нагородило золотими медалями "Будівничих України": М. Стебельського, О. Твардовського і д-ра О. Поповича. Згаданих членів Екзекутиви Управи, як теж членів – О. Напору і Р. Пиндуса, нагородив Грамотами Львівський Державний Інститут Фізичної Культури.

